

L. A. Z. P.
Cluj

Țara Noastră

DIRECTOR: OCTAVIAN GOGA

ANUL IX. No. 47
18 NOEMVRIE 1928

In acest număr: **Demagogia guvernează** de Alexandru Hodoș; **Rugăciune**, poezie de D. Ciurezu; **Ofensiva agricolă** de Ion Iacob; „**Bănatu-i frucea !...**“ de P. Nemoianu; **Francmasonii** de G. M. Ivanov; **Biserica și politica** de Daniil Sihastru; **Ministrul Banatului** de S. Mărgineanu; **Cronica politică**: **Guvernul profesioniștilor politici**, **Praf în ochi** de D. I. Cucu; **Gazeta rimată**: **Un nedreptățit** de Ulpiu-Traian Cucuruz; **Insemnări**: **Mesianismul popularității**, **Convenția cu Germania**, **Libertatea presei**, **Cine se bucură**, **Popularitatea**, **Novile înscrieri**, etc., etc.

C L U J

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STR. N. IORGA No. 2

UN EXEMPLAR 10 Lei

Țara Noastră

Demagogia guvernează . . .

Guvernul cel nou al României întregite, prezidat de fostul legionar austriac d. Iuliu Maniu, apare dela început ca un fruct viornănos, răsărit, pe urma unei erori grave a răposatului Ion I. C. Brătianu, din ațătarea lipsită de scrupul a nădejdilor populare. Avem credința, că fără lovitura dată pe neașteptate dlui general Averescu la 4 Iunie 1927, lucrurile n'ar fi ajuns aci. N'am fi ieșit din făgașul bine hotărnicit al normalității. Țara n'ar fi alunecat pe povârnișul aventurii. Demagogia nu s'ar fi instalat la cârmă, cu tot cortegiul de făgăduieli goale ajunse la scadență.

Dar, să nu mai pomenim despre ceea ce ar fi putut să fie. În vreme pierdută zadarnic. Să privim în față realitatea zilei de astăzi, să-i cercetăm măruntaiele și să descifrăm mersul viitor al boalei. Desnodământul, după părerea noastră, nu va putea să întârzie mult. El nu se poate evita, cu tot ajutorul medical, pe care l'ar oferi dl dr. Alexandru Vaida, fost specialist în boale de stomac la băile din Karlsbad și colaborator benevol al revistei științifice *Oesterreichische Rundschau*, astăzi ministru de Interne la București.

Oricât s'ar împotrivi profesioniștii noștri electorafi, și oricât s'ar arăta de disprețuitori pricepuții trăgători ai sforilor dintre culise, desfășurarea evenimentelor politice e îndrumată de un determinism nemilos, care, cu siguranța unei legi a gravitației, restabilește cumpăna deranjată vremelnic din echilibrul ei firesc, întoarce înapoi spre pământ salturile executate în gol și face să se năruiască așezările improvizate pe nisipuri mișcătoare. Nimic din ceea ce se clădește pe minciună și amăgire n'are sorți de durată.

Pe ce s'a întemeiat fosta guvernare, atât de năpraznic prăbușită, a dlui Vintilă Brătianu? Pe ideea false, că partidul liberal se văzuse obligat să reia frânele puterii, pe cari abia le părăsise, ca să mântuiască țara de amenințarea unei dictaturi. Nimeni n'a crezut în sinceritatea acestei justificări de fațadă, care ascundea, în definitiv, planuri cu mult mai egoiste. De aceea, după o trecere de abia un an, d. Vintilă Brătianu a fost silit să se retragă dela postul unde nici-o necesitate evidentă nu-l plasase.

Pe ce se întemeiază guvernarea actuală, atât de aclamată împrejurul cluburilor, a dlui Iuliu Maniu? Pe o adevărată piramidă de promisiuni, de poftă și de iluzii deșarte, cu neputință de satisfăcut fără intervenția ocultă a unei zeități făcătoare de minuni. Fiecare așteaptă azi dela cârmuirea ideală a partidului național-țărănesc îndeplinirea cel puțin a unui angajament solemn, foarte ușor de contractat în vârtoarea de vorbe a unei campanii de opoziție, dar anevoie de executat cu sârmele mijloace bugetare ale unei visterii secătuite. Sfârșitul nu e greu de prevăzut. Mântuitorul înșelător va fi alungat într'o zi cu pietre, ca un scamator căruia nu i-a reușit păcăleala. De-alungul satelor, circulau altădată o mulțime de escroci, cari momeau pe țaranii lesne-încrezători cu un procedeu ingenios de a face dintr'un leu, doi. Toți acești prestidigitatori ai bălciurilor populare din epoca colegiilor cenșitare, acum, în zodia votului universal, au ajuns, de-abună-seama, agenți foarte apreciați ai partidului național-țărănesc.

Nu exagerăm câtuș de puțin când afirmăm, că toată campania de întruniri publice a partidului național-țărănesc, având drept scop captarea cu orice preț a simpatiilor celor mulți, a avut acest caracter de exploatare a naivității rurale prin cea mai îndrăzneată înșelătorie.

Să nu vă închipuiți, însă, că abuzul de încredere se pedepsește numai în afacerile bănești. Sancțiunile în viața politică sunt, poate, ceva mai tardive, dar lovesc, în schimb, cu atât mai aspru. Poporul tras pe sfoară răstoarnă totdeauna idolii mincinoși de pe înaltele lor socluri. A le mai urca din nou acolo sus, e o operație imposibilă. Mulțimea, desmeticită, nu-și mai pune la dispoziție spinarea...

Ca în pragul revoluției franceze dela 1789, dl Iuliu Maniu, mic burghez ros de ambiții și legat la ochi de propria se mediocritate, încearcă să cârmuiască România cu o colecție voluminoasă de caiete a doleanțelor populare. Pe toate s'a legat să le respecte, ieri, oamenii guvernului de astăzi! Au vestit ștergerăa de tot a dărilor, sau, în cel mai rău caz, reducerea lor la jumătate. Au îndemnat pe cetățeni să se împotrivească agenților fiscului, zvârlind pe perceptor pe fereastră, cu tobă cu tot. (E o muzică, pe care poporul suveran nu trebuie s'o mai asculte...)

Au demonstrat inutilitatea costisitoare a ajutorului preoțesc, promițând ștergerea taxelor de botez, cununie și înmormântare. (Dela leagăn până la mormânt, românul se va mulțumi cu asistența spirituală a democrației gratuite.) În fine, au decretat cu anticipație suprimarea definitivă a jandarmilor, îndemnând pe țărani să ia la goană cu bâta pe acești impilatori ai satelor, cari, puși să păzească avutul oligarhiei în ȋtari, n'au altă grije decât să fure găinile gospodarilor și voturile cetățenilor... (Voturile pentru liberali, găinile pentru ei.)

Timp de opt ani s'au cântat refrenurile acestei propagande. Simplificând problema, — refuzând, adică, să pătrundă teoriile constituționale și subtilitățile problemei valutare, — alegătorul dela țară a rămas cu câteva formule categorice despre privilegiile sale, dobândite ca susținător al partidului național-țărănesc. El știa cam atât: că perceptorul n'are niciun drept să-i ceară plata birului, iar jandarmul e o unealtă primejdioasă a ciocoilor, care, cum o veni la putere d. Ion Mihalache în cămașe dela Câmpulung, va fi nevoit să-și ia tâlpășița...

Iar acum, agitatorii din ajun, copleșiți de răspunderea guvernării, vor avea să mențină *ordinea financiară* cu aceiași perceptori și să păzească *ordinea administrativă* cu aceiași jandarmi. Prin ce mijloace vor fi ei în stare să convingă pe aceiași alegători ai săi, că achitarea impozitelor a devenit o datorie dela care nimeni nu se poate sustrage, iar poliția satelor o instituție, care nu se poate desființa? A, știm cum vor întoarce-o dumneilor! Vor zice așa: „Dările nu trebuiau plătite, atâta timp cât erau la conducerea țării ciocoi. Jandarmii trebuiau alungați, câtă vreme le porunceau alții. Astăzi, însă, am ajuns să punem mâna pe cârmă noi, prietenii voștri, cari vă dorim fericirea și vă iubim ca pe niște frați. Să faceți bine să vă plătiți birurile, că de unde nu, vă trimitem perceptorul cu toba. Și să nu încercați să turburați liniștea, că imediat vine jandarmul și vă ia de guler!“

Semănătorii anarhiei sterile nu vor culege, însă, niciodată, disciplină creiatoare în rândurile mulțimei ațâțate. Bolșevicii ruși au pus stăpânire, acum zece ani, pe uzinele zmulse din mâna capitalismului scelerat; dar uzinele, ajunse în grija muncitorilor, au încetat să mai producă. Pământul a fost trecut în proprietatea comună a poporului; dar poporul a încrucisat brațele, deslănțuind cea mai grozavă foamete, din câte au bântuit vreodată un colț din umanitate.

Toate cârmuirile poartă în ele înși-le otrava păcatelor, cu ajutorul cărora s'au ridicat. Nu vedem, cum partidul național-țărănesc, izbândind printr'o popularitate izvorâtă din ațâțare și înșelătorie, va reuși să scape de osânda propriului său destin. Ajuns la scadența fatală a făgăduielilor împrăștiate pe toate drumurile politice românești în decurs de opt ani, el va fi strivit

între năvala tot mai stăruitoare a sutelor de mii de creditori morali, cari i-au împrumutat încrederea lor, și nevoia de ordine, care rămâne piatra de temelie a oricărui guvern de lungă durată.

N'avem nevoie să facem profeții, pentru a trage concluzia, că însușirile pertractoare ale dlui Iuliu Maniu nu vor fi în stare să rezolve, nici cu dibăcie maleabilă nici cu mână de fier, inexorabila dilemă. Nici așteptările anarhice ale clientelei electorale nu vor fi mulțumite, nici ordinea nu va fi păstrată. Unele simptome au și început să iasă la iveală, ca niște erupțiuni ale intoxicării pe suprafața unei epiderme suspecte. Din diferite puncte ale țării sosesc știri alarmante despre acte de nesupunere și tulburări sângeroase. Valurile cresc peste capetele imprudentilor timonieri. Naufragiul nu se va putea înlătura.

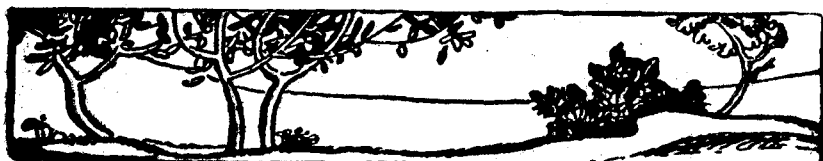
Perspectiva nu e, însă, deloc îmbucurătoare. În zece ani, dela întregirea hotarelor sale, România trece a doua oară printr'o experiență periculoasă, târâtă pe muchea unei prăpăstii. Ne-am întors, aproape fără să ne dăm seama, la zilele din primăvara anului 1920, când flamura roșie își făcuse apariția, ca un semnal prevestitor al prăbușirii, pe străzile Capitalei. Pentru a vă da seama, că alunecăm din nou pe acelaș povârniș, n'aveți decât să priviți fierberea înfrigurată din lagărul bolșevicilor dela noi, cari, reduși pentru multă vreme la tăcere, au reînceput să se miște. A treia zi după instalarea dlui dr. Alexandru Vaida ca păzitor suprem al ordinii publice în țară, s'a și anunțat la București o manifestație de stradă a comunistilor. Cum era să fie altfel, când actualul ministru al Internelor își arătase, numai cu o lună mai înainte, ca martor în procesul dela Cluj, simpatia sa pentru inofensiva doctrină a visătorului Karl Marx?

E de prisos să mai adăugăm, că manifestația comunistilor a fost oprită de guvernul dlui Iuliu Maniu. Nici nu se putea altfel. Dl Iuliu Maniu, în calitatea sa de mic burghez, cu nepoți prin consiliile de administrație ale băncilor și cu partizani latifundiar, nu e un adept al dictaturii proletariatului, ci un partizan convins al actualelor orânduieli sociale.

În mod sincer, dacă nu chiar desinteresat, vrea să-și îndeplinească, prin urmare rolul de credincios apărător al ordinii. Dar cum va reuși s'o apere, când, până mai deunăzi, a predicat dezordinea? În ziua când această aberație va ieși la lumină, când propagandiștii anarhiei vor pretinde, la rândul lor, ascultare, întreg edificiul ridicat pe amăgire și pe șarlatanie se va nărui la pământ.

Nu ne întrebăm: ce se va alege, atunci, din popularitatea dlui Iuliu Maniu? Ne întrebăm: ce va fi cu țara?

ALEXANDRU HODOȘ

Rugăciune

Vin, Doamne, mai aproape și ascultă
Ce cântă omul ăsta care ară,
Pe care curg amurguri lungi de sară
Și depărtările cu soare l'inpresoară.

Ascultă'n cântul lui un curs curat de apă
Și-un lan ce lin s'alungă'n unde vii,
Ascultă'n el cum sboară ciocârlii
Și cum pădurile tot freamățul și'ngroapă.

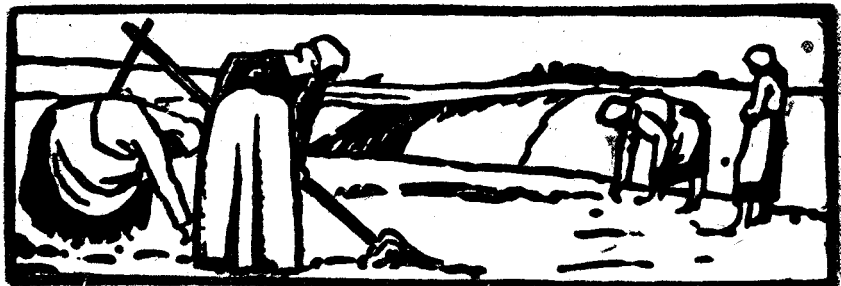
E 'n el un fulg din fapta Ta măreață,
Din bucuria mâinii Tale ce-a muncit,
E 'n el azur, și văi, și răsărit —
Și visul Tău crescut adâne în viață.

Așteaptă-l blând în cap de loc la 'ntors,
Unde cântând pornește-o brazdă nouă,
Și prinde'n pumni un suflet plin de rouă,
Un suflet bun, curat, din soare tors.

Și 'nlănțuit, cu mâna Ta pe umăr,
Doi bieți plugari pe mijloc de tarla

El va cânta:
Cum Iorgovan plânge
și calu 'nșeua
și cruce-și făcea
și 'n gând se ruga
și zarea-l sorbea...

D. CIUREZU

Ofensiva agricolă

Se știe, că producția noastră agricolă scade și degenerază din zi în zi. Iar ce este mai trist, pentru viitor se prevede o diminuare și o degenerare și mai accentuată. Sunt zadarnice asigurările venite de sus despre o schimbare înspre bine. Răul are rădăcini cu mult mai adânci și realitatea este cu mult mai tristă, decât o văd și o cunosc cei dela cârmă.

Alarmat de acest pericol, care amenință țara, guvernul căzut a încercat a lua pe deoparte dispoziții preventive pentru a împiedeca dezvoltarea calamității, de altă parte măsuri potrivite spre a îndruma producția noastră agricolă pe calea îmbunătățirii. În acest scop a socotit oportun, să anunțe așa zisa „ofensivă agricolă“, în care să utilizeze în vederea reușitei toate forțele ce le are și toate mijlocele asupra cărora dispune.

Pentru pregătirea acestei campanii, nu de mult s'a ținut la Casa Centrală a Improprietăririi o mare consfătuire, la care au participat toți directorii generali, în frunte cu ministrul. La această consfătuire — după obiceiul pământului — s'a ținut o cuvântare, apoi a urmat discuția. S'au fixat normele de urmat pentru agricultori, în vederea felului cum să producă. Aceste norme pot fi rezumate în următoarele puncte:

1. Strânsă colaborare a tuturor organizațiilor agricole.
2. Procurarea de mașini pentru lucrarea pământului și selecționarea semințelor.
3. Nobilitarea raselor de vite.

Aceste norme vor fi lansate sub formă de instrucțiuni tuturor organizațiilor agricole și se vor multiplica la sate.

Guvernul trecut, ca și cei dela minister, cari au rămas, evident au făcut tot *ce au știut* și mai *ales ce au putut*. Nu avem nimic de observat față de buna lor intențiune. Toată suflarea ro-

mănească trebuie să fie de acord cu această intențiune. Doar știut este, că intensificarea producției noastre agricole, ar însemna o ameliorare a situației precare economice, în care se zbate azi țara din nepriceperea guvernărilor de zece ani încoace. Suntem, însă, sceptici asupra reușitei acestei campanii. Ne este teamă, că se va sfârși cu un deficit de forțe și de bani, tocmai ca politica: „prin noi înșine.“

Deoparte, desorganizarea noastră agrară a ajuns în așa hal, iar de altă parte politica noastră agricolă este așa de imposibilă, încât privim măsurile anunțate cu totul insuficiente. Astfel boabele nu vor spori, vitele nu se vor nobilita și nu vom avea un rezultat pozitiv.

În țară ca și în străinătate se comentează mult *decadența* agriculturii noastre. În revistele de specialitate se cercetează acest fenomen în fel și chip. Se caută motivele adevărate ale crizei. În tot cazul, țara noastră nu ne mai este privată ca o țară exportatoare.

După mine, motivele decadenței agriculturii noastre pot fi rezumate în două categorii:

1. *Insuficiența capacității de producție a proprietăților.* Fiecare proprietate este o mașinărie, care funcționează; este un atelier, care produce. Cu cât va fi mai bine echipată această mașinărie, cu atât va fi mai capabilă de producere. Capacitatea de producere a gospodăriilor noastre este subminată astăzi de următoarele defecte:

a) *Lipsa de capital rural.* La noi creditul hipotecar pentru proprietățile mici a rămas ceva necunoscut. Nu cred să fie vreodată în Europa, unde să fie plasat așa redus creditul agricol, ca la noi. În alte țări agricole, unde se încurajază intensificarea producției, rulează în agricultură un capital ușor și de lungă durată, până la 10% din valoarea pământului țării. Dacă ar fi și la noi cazul, atunci am avea în rulare pentru nevoile agriculturii 20 miliarde și 700 milioane lei. Socoteala este următoare: pământul țării noastre a fost evaluat aproximativ la 207 miliarde lei, din care 10% reprezintă tocmai cifra amintită. Întreb, ce ar face agricultura noastră dacă ar avea un astfel de stoc de bani? Răspunsul este precis: având în vedere calitățile poporului nostru, în scurt timp am deveni cea mai bogată țară din lume.

b) *Lipsa de cunoștințe profesionale la micul cultivator.* Azi, 90% din pământul cultivabil a ajuns în mâinile micului cultivator, care este țărănul. Țăranii noștri azi nu au încă cunoștințele de specialitate profesionale; muncesc pământul rudimentar și fără sistem. Nu știu să producă. Și, ce este mai grav, se gândesc exclusiv la trebuințele lor, și astfel își întocmesc programul de producție al gospodăriei lor.

c) *Lipsa de siguranță și lipsa de stabilitate a dreptului de*

proprietate. Fără siguranță de drept nu se poate realiza nimic în agricultură; nu va munci nimenea și nu se vor face îmbunătățiri fonciare. În fața acestei axiome elementare în viața agricolă, se impune întrebarea: care este azi situațiunea dreptului de proprietate?

Proprietatea mare a rămas redusă prin expropriere și nu este sigură pentru ziua de mâine. În urma propagandei deșănțate, o revizuire nu este de domeniul fanteziei. Deci, nu se știe ce va aduce viitorul. În astfel de împrejurări, marele proprietar se vede redus la un program de scurtă durată. Deci, de o intensificare a producției nici vorbă nu poate să fie.

d) *Lipsa unei grupări potrivite pe teren a proprietăților*. Din punct de vedere al capacității de producție este foarte important, ca proprietățile să fie grupate într'un complex, deoarece în acest caz exploatarea lor se va putea înfăptui ușor și intensiv. În Regat și Basarabia, însă, proprietățile sânt neeconomice grupate; ici-colea, prea pulverizate. Lipsește cu totul comasarea lor.

2. *Insuficiența unei politici de rentabilitate agricolă*. Fără folos, nu este muncă. Aceasta mai ales la țăranul nostru, care este din fire utilitarist. Rentabilitatea este stimulentele cel mai potrivit pentru intensificarea producției. Acest stimulent însă este subminat azi la noi de următoarele defecte:

a) *Lipsa unei comunicații ușoare și necostisitoare*. Nu cred să fie o țară în Europa unde costul transportului să fie atât de costisitor ca la noi. Căile ferate sunt azi dușmanul cel mai redutabil al rentabilității agricole.

b) *Lipsa unei politici de comercializare și industrializare a producției agricole*: Este ceva necunoscut la noi comercializarea și industrializarea agricolă. În cei 10 ani din urmă, afară de nefericita lege a standardizării, nu am văzut nici o încercare în această direcțiune.

c) *Lipsa unei politici de debușeuri*. Desfacerea producției agricole reclamă debușeuri. Ele pot fi externe și interne. Cele externe se asigură prin convențiuni de stat, prin o politică vamală de încurajare, așa cum se face azi, de pildă, în Ungaria. Lipsa de debușeuri produce imense fluctuațiuni la prețul cerealelor, ceea ce este în detrimentul producției.

d) *Lipsa de încurajare și îndrumare din partea statului pentru producția agricolă*. Cei cari se interesează pot face o asemănare între bugetul statului nostru și acel al Cehoslovaciei, de exemplu. Vor afla cât sacrifică vecinii noștri și ce dăm noi pentru încurajarea producției agricole. Aici trebuiesc bani și nu cuvântări.

ION IACOB

„Bănatu-i fruncea! . . .“

— Conferință nerostită —

II.

Politica curentă nu corespunde firii noastre bănățene. Dela un capăt la altul al Bănătului, paorii noștri constituiesc un front neîntrerupt de armonie vocală și sufletească, pe care tot ei o cântă așa de frumos:

*„Peste toate satele
E senin ca laptele“...*

Sau cum zice Victor Vlad Delamarina:

„Sub lumina hu șierească

Pă largu pământului

In bătaia vântului

Firie dulșie omenească

Graiul blând și cumpătat

Ca în dulșiele Banat

Nu mai cred să se găsească!“

De unde vine atunci vorba răstită, vrajba fără margini și ura nesăbuită dintre om și om, care înrouează tot mai mult cerul senin al Banatului?

Aceste rele vin dela oraș, dela preamodesta pătură intelectuală românească de eri care, deodată cu mutarea la centru s'a rupt de viața sufletească a satelor — cu care până aci era una — fără să-și fi putut găsi încă razimul sănătos care s'o călăuzească pe nouile cărări. Din rătăcirea intelectualilor noștri în noul mediu social urban au luat naștere și putere de viață deplorablele năravuri politice cari, după cum am arătat, covârșesc până și chestiunile noastre cele mai vitale. In parte, povârnișul nostru sufletesc se datorește, poate, și unor influențe străine, nu numai evoluției postbelice. Istoriograful vechiului județ al Carașului, Turchányi Tihamér ne relatează, că nicăiri în cuprinsul Ungariei medievale, clasa istorică a nemeșilor nu era așa de

certăreață ca în acest ținut. Să se fi prelungit oare vechile deprinderi până în zilele noastre, abătând dela linia dreaptă a armoniei bănățene mănunchiul de intelectuali care compun actuala noastră clasă conducătoare?... N'am putea s'o verificăm acum. Reținem numai dezacordul izbitor dintre viața românească dela țară și aceea dela oraș; cea dintâi bazată pe solidaritate și armonie, iar cea de a doua roasă de patimi și oarba neunire.

Și, Doamne, câte lucruri bune s'ar putea face în locul frământărilor streine și inutile de acum. „Sunt o serie de probleme care trebuiesc rezolvate, de dificultăți ce trebuiesc învinse — și acestea variază după loc, după climat, după obicei, după starea sanitară, care se schimbă în interiorul aceleiași țări“ (Gambetta). Dar cine are vreme să se ocupe de asemenea probleme, când trebuie să facem procesul unul altuia? Despre mișcările revoluționare din 1848 ale românilor bănățeni, bunăoară, un singur articol s'a scris în cuprinsul Banatului și nu de către vreun intelectual bănățean. Și noi ne certăm care dintre noi este mai harnic și mai priceput? Dar oamenii se judecă după fapte, nu după vorbe și vârstă, și nu de către ei înșiși. Și din punct de vedere al faptelor procesul se poate isprăvi în câteva minute, nu trebuie să dureze zece ani. Să nu ne mai mirăm deci, că din cauza extraordinarei hărnicii cu care ne lăudăm în luptele noastre politice, la conferința de pace n'am avut nici cel mai elementar material documentar pe care să-l opunem argumentelor irabile, dar bine-susținute ale sârbilor. Tot pseudo-hărnicia intelectualilor este de vină, că Banatul poartă și acum nedreapta ocară, răspândită prin toate manualele de școală, că la 1848 am fost de partea ungarilor, în vreme ce Ardealul se lupta pe viață și pe moarte împotriva lor. Dar cine dintre atâția oameni harnici să fi arătat, în adevărata ei lumină, marea primejdie sârbească, care ne amenința, la 1848 ca și acum?

Sau, în altă ordine de idei, în ordine sociologică, de pildă, nici nu ne dăm seama ce mare serviciu am face țării, dar mai ales Banatului, dacă fiecare intelectual ar cerceta, în cercul său de activitate, fie acesta cât de modest, *căminul și atelierul* popoului nostru, împrejurul cărora se mișcă întreaga lui viață, — după cum spune sociologul La Tour du Pin. S'ar face descoperiri care ar încreți și cea mai puțin cugetătoare frunte, luându-ne pofta de orice ceartă. S'ar vedea atunci, că în clipa de față nici mândrul nostru Banat nu mai este în linia evoluției sănătoase de altădată.

Să nu ne încredem în vitalitatea probată a Banatului de ieri, legănându-ne în iluziile măgulitoarelor aprecieri pe care vi le-am citat. Reflectând stările din Bănat în oglinda sociologiei, vom vedea că, vitalitatea noastră din trecut nu se datorește numai virtuților proprii, ci și slăbiciunii popoarelor conlocuitoare și față de cari n'am rămas tocmai imuni.

Răsfețele și modestele cercetări de până acuma, care s'au apropiat de căminul țaranului bănățean ne semnaleză primejdii care pun în discuție însăși existența noastră pe aceste plaiuri. S'a constatat, că începând cu anii 1870, s'au ivit în viața țărănimii noastre fenomene, care mai de mult nu ne aparțineau. Noulle apariții au pornit tocmai de aici, din Valea Cărașului, cu tendința de a se generaliza. Viața familiară a decăzut la nivelul aceleia din societățile primitive din afara Europei. Copiii se căsătoresc la vârstă fragedă și fără angajamentul moral ce ar trebui să rezulte din această legătură. Căsătoria, în Banat nu are o bază etică, ci este o simplă tranzacție comercială, care se încheie sau se desface, de câte ori se ivește o combinație mai surzătoare, nu tinerilor, ci părinților lor. Am adoptat și noi lozincă șvabului, că nu fata, ci zestrea ei se mărită! Și ca de obicei, împrumutarea nu s'a făcut întocmai, ci i-am mai adăugat o împrejurare agravantă, aceea că, obiect al tranzacțiilor noastre nu sunt oameni maturi, ca la șvabi, ci copii abia eșiți din școală.

Ceeace „ab initio“ este viciuos, evident, nu se mai poate îndrepta. Astfel, viața familiară bănățeană poartă pecetea viciului în toate fazele ei, mereu lipsită de moralitate și binecuvântare cerească. La acest păcat inițial se mai adaugă diferitele plăgi sociale, care nu sunt deloc combătute, ca alcoolismul, tuberculoza și altele, toate decimând și răbindu-ne rândurile. Sunt sate în Valea Cărașului care au scăzut, în ultimii 50 de ani, la $\frac{1}{4}$ parte, iar altele acăror populație băstinașă a dispărut, luându-i locul alta coborâtă dela munte.

Stăvilirea acestui mare rău, după părerea noastră, trebuie să înceapă dela educațiunea țarancelor noastre, care nici pe departe nu sunt încadrate în viața culturală a Banatului. Faceți statistica satelor noastre și veți vedea, că procentul infim al bărbaților neștiutori de carte se triplează cu acela al femeilor, cu acăror educație nu și-a bătut capul nimeni. Fetele se mărită la o vârstă când „nu știu face nici mălaiu“ și de aci încolo se dedică muncii agricole în rând cu bărbații. Toate cunoștințele și exigențele lor se mărginesc la mătase și albele, pe care le plătesc cu bani scumpi, așa de scumpi, încât începe să se clatine și gospodăria minunată a bărbatului.

Dar punctul de plecare preconizat se impune și din alte motive. Pentru că în această direcție ne-am câștiga un aliat foarte prețios în însiși țaranii noștri cari, personal, au mai păstrat foarte multe calități bune. Am cutreerat țara în lung și lat, dar numai țaranul bănățean se tânguește că ziua-i prea scurtă; lui numai noaptea îi este lungă, ziua niciodată. Și iarăși, nicăiri sătenii nu sunt așa de dornici de carte ca la noi. Am constatat personal, că jumătate din abonații foilor populare din Ardeal se găsesc în Banat. Nu este vina lor, că nu putem avea o bună gazetă populară la noi acasă. Ce este mai firesc deci, decât să con-

vingem pe acest țăran harnic, priceput în meseria lui și cărturar, că și femeia lui trebuie să se găsească pe aceeași treaptă culturală cu el.

După această mică incursiune în viața rurală, să-mi dați voie să mă întorc la oraș, la intelectualii noștri, deocamdată singurii cărora le incumbă sarcina unei acțiuni regeneratoare. Vom face abstracție aci de drepturile acestei pături sociale, foarte importantă din punct de vedere al consolidării vieții de stat și a românizării orașelor. Această latură a chestiunii pe deoparte nu încapă în cadrele ce ne-a mimpus, de alta s'a s'a iscutat și se mai discută cu destulă aprindere. Vom spune aci numai câteva cuvinte despre datoriile ei.

Deodată cu unirea s'au deplasat și rosturile noastre intelectuale. Până aci eram condamnați la o viață pur defensivă, sau negativă. Unicul nostru obiectiv era să ne păstrăm naționalitatea și la acest rezultat am ajuns printr'o permanență izolare de viața ce ne înconjuara. În asemenea împrejurări, pentru un discurs public ținut în românește, pentru curajul de a se înscrie membru la „Astra“, nu puțini au fost declarați „mari români“. Astăzi, această manifestare nu mai este suficientă și nu se mai răsplătește cu aceeași recunoștință unanimă. De-acum viața nechiamă pe un teren activ, de realizări. Misiunea noastră actuală este să conducem un organism social pe care nimeni nu l-a studiat, cu exigențe pozitive și multiple, care trebuiesc cu atât mai migălos cercetate, cu cât se schimbă și cresc dela o zi la alta. Evoluția aceasta e cu atât mai rapidă, cu cât se lărgeste orizontul și cu cât structura socială și politică a statului modern se complică. Studiul temeinic al problemelor ce ne înconjoară se impune mai ales în Banat, care prezintă aspecte speciale, necunoscute aiurea și care nu se pot examina nici dela Cluj, nici dela București.

Firește, astfel pusă chestiunea, munca ce ne așteaptă este imensă, dar nu lipsită de satisfacțiuni corăspunzătoare. Venind în cadrele noului nostru stat cu o zestre necunoscută, fiecare rând scris, sau cuvânt rostit în legătură, cu problemele dela noi, este înregistrat și comentat, iar autorul remarcat, ceea ce nu se întâmplă în vechiul Regat. Făcând abstracție de elementele scoase la suprafață de politica de partid, în vechiul Regat, afirmarea intelectualilor este cu mult mai dificilă decât la noi. Cu un articol scris asupra oricărei provincii din vechiul Regat — studiate din fir în păr de un Nicolae Iorga, sau de un Vasile Pârvan — nu devii încă istoric sau sociolog, dar vei fi considerat ca atare dacă vei veni cu o contribuție cât de mică în legătură cu sârbii din Banat, sau cu fenomenele sociale pomenite, care nu se cunosc încă. Dacă deci, din punct de vedere subiectiv munca noastră pozitivă este însoțită de mai multe satisfacții, dacă prin această aducem un real serviciu binelui public și dacă ne iubim Banatul

aşa de mult după cum pretindem, de ce să n'o rupem cu frământările sterile de până acuma, îndreptându-ne paşii spre nouile ţeluri ale pozitivismului şi satisfacţiilor?

Şi acum să rezumăm.

Modesta noastră părere este, că Banatul nu poate fi adus în orbita sănătoasă şi normală a evoluţiei, dela care a deviat, şi la fama pe care i-o atribuim, decât pe următoarele căi:

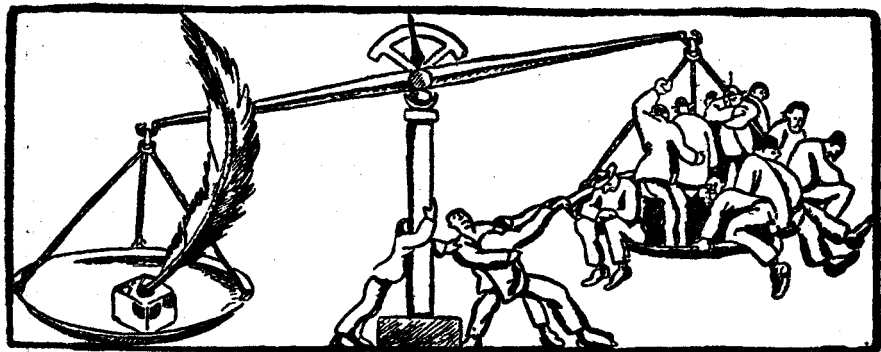
1. Temperându-ne niţel zelul manifestat până cum în politica generală a ţării. Să ne resemnăm în faţa adevărului şi legilor stabilite demult de ştiinţele sociale, că societatea omenească, pe măsura ce progresează — şi în Banat acesta este cazul — *se diferentiază*, după interese economice şi sociale. Solidaritatea, ca principiu politic, fără ţeluri definite economice, aparţine robiei politice a trecutului;

2. Să ne avântăm însă, cu trup şi suflet, fără deosebire de partide politice, toţi bănăţenii, în slujba *idealismului local* — sau ca să întrebuiţez un termen mai la modă — să îmbrăţişăm armonic şi cu o sfântă patimă regionalismul constructiv. Să desvelim, zi cu zi, fiecare colţ din trecutul sau prezentul acestei provincii, trăgând învăţături dintr'unul şi lecuind rănile celuiialt, prin muncă pozitivă, încordată şi mută.

Incurajând însuşirile bune şi eliminând pe cele rele din organismul nostru social, suntem convingşi că, nu peste mult, nu numai noi, ci toată ţara românească va exclama, cu o sinceră mândrie că:

„Tot Bănatu-i fruncea!“...

P. NEMOIANU

Francmasonii

S'a început — mai ales decând fasciile italiene au luat puterea în Italia — o luptă în proporții ne mai văzute până acum împotriva lojelor francmasonice. Mai bine de două secole, cugețarea și acțiunea clandestină a francmasonilor participă și influențează în grade deosebite mersul evenimentelor politice din toate țările. Cercetători obiectivi dovedesc această influență și nu se dau în lături să o califice ca dezastruoasă.

Constatând, prin urmare, răul ce-l fac francmasonii societății și bazelor ei morale, lupta împotriva lor a luat la început un caracter de demascare, de scoaterea lor la suprafață din lumea clandestină în care trăesc și operează, și odată scoși la suprafață sunt lichidați de autoritățile oficiale ale statelor, tratați ca inamici interni.

În România, mișcarea francmasonă a avut cândva „merite“ în evenimentele politice de pe la 1840—1860. Francmasonii români își atribuie chiar marele act al unirii Principatelor dela 1859. Ai crede, auzindu-i lăudându-se, că pe acele timpuri sentimentul național al pleiadei tinerilor dela 1840—1860, nu era suficient de activ pentru a realiza unirea, de a trebuit să intervină *morală politică* a francmasonilor. E o exagerare în folosul francmasoneriei. Autorii unirii sunt prea cunoscuți, ca să li se știrbească meritul de a fi lucrat pe atunci ca români și numai ca atari, și nu ca francmasoni.

Ori cum ar fi, din denunțurile relevate privitor la francmasoneria mondială s'a putut stabili că *compoziția ei etnică* e alcătuită în majoritatea ei covârșitoare de evrei și că scopurile multiple ale celulelor francmasonice se reduc la unul, înspăi-

mântător: supremația politică, intelectuală, (ne mai vorbind de cea financiară) a evreimii mondiale. Cum se va desfășura lupta statelor împotriva francmasonilor, nu e greu de prevăzut: tendințele naționaliste ale popoarelor nu vor îngădui ca francmasoneria să înfăptuiască, spre nenorocirea întregii omeniri: *pan-judaismul*.

Dar în înșfăcarea între publiciștii antifracmasoni și cei fracmasoni se amintește de multe ori numele unuia dintre celebrii francmasoni: *Crémieux*. O inspirație nenorocită a adus în discuție pe acest *mare maestru*. Fiindcă cerocetându-i viața, și impunându-ni-l ca exemplu de perfecție, masonii nu fac altceva decât prin el să se demaște complet. Câteva cuvinte deci despre el ca să se știe că francmasoneria universală, datorită oamenilor mari pe care i-a avut urmărește distrugerea creștinismului, înlocuindu-l cu liberă cugetare, urmărește mai departe slăbirea țăriilor naționale, ca într'o umanitate slăbită să înfăptuiască domnia lui Israil.

Itzec-Aaron-Moise Crémieux, evreu francez, a fost unul din cei mai remarcabili francezi ai secolului al XIX. În tinerețe fu avocat: mai târziu luă parte activă la revoluția de la 1848, fu ales în guvernul provizoriu, și deveni șeful recunoscut al evreilor francezi. Crémieux se manifestă cu amploarea unui adevărat șef al Israilului mondial, participând la crearea unei instituții permanente pentru apărarea intereselor evreilor de pretutindeni cunoscută sub numele de „Alianța Israelită Universală“ al cărei rol în viața politică mondială fu covârșitor. Crémieux interveni în celebra „afacere Mortara“, care făcu mare sgomot la timpul său. În ce constă această afacere?

În orașul Bolonia, care făcea parte din statele Papei se născu în 1851, un prunc evreu, și botezat Edgar. (Mortara). Băiatul, mai târziu, fu atins de o boală mortală, dacăda lui, creștina Ana Morifi îl boteză în secret, iar părinții aflând aceasta, făcură mare sgomot. Papa Piu al IX, dorind să scape copilul de atacurile posibile ale evreilor fanatici, îl luă în Vatican, dându-i o instrucție aleasă. Aici Edgar Mortara rămase catolic până la sfârșitul vieții sale. Deși tezaurul papal era suficient de mare ca să „împace“ pe părinții lui Edgar, totuși evreii și francmasonii au profitat de nobila faptă a Papei pentru a porni o luptă împotriva Papalității. Un publicist evreu, Isidor Kohen, în „Arhivele israelite“ cerea unirea evreilor pentru a se opune „puterii nelimitate a Papei“, fiindcă, scria Kohen, „la Paris se stabilesc și se formează cugetările Occidentului, unde civilizația izraelită și-a fondat consiliul amfictionic.“

Marele maestru francmason, Itzec-Aaron-Moise Crémieux, adresă în 1860 un manifest către evreimea din întreaga lume. Manifestul e de atunci bine cunoscut de toată lumea și e un do-

cument definitiv, din care se vede că scopurile francmasoneriei și ale iudaismului sunt *identice*. Citez din acest manifest al marelui maestru: „Uniunea pe care noi o fondăm nu va fi o uniune franceză, engleză, irlandeză sau germană, ci o Alianță izraelită universală. Celelalte popoare și rase sunt divizate în naționalități: numai noi n'avem concetățeni, ci exclusiv coreligionari“. Mai departe: „în nicio împrejurare un evreu nu va deveni amicul vreunui creștin sau musulman, înainte de a veni momentul când lumina credinței iudaice, singura religie a rațiunii, va străluci în lumea întreagă.“

„Imprăștiati printre celelalte națiuni, care de un timp imemorabil au fost ostile drepturilor și intereselor noastre, noi vrem înainte de toate să fim și să rămânem neschimbat evrei“.

Crémieux exaltează iudaismul, proiectându-l într-o lumină de supremație universală. Ideia paniudaismului e clar arătată:

„Naționalitatea noastră — e religia părinților noștri și nu recunoaștem altă naționalitate. Locuim țări străine și nu ne indispunem de ambițiile schimbătoare ale țărilor care ne sunt pe deantregul străine, în timp ce problemele *noastre* morale și materiale sunt în pericol. Invățământul evreesc trebuie să se întindă peste tot pământul. Izraeliți! Ori unde v'ar arunca destinul, imprăștiati cum sunteți peste tot pământul, trebuie întotdeauna să vă considerați ca făcând parte din Poporul Ales. Dacă vă dați seama că legea părinților voștri e unicul vostru patriotism; dacă recunoașteți că în ciuda naționalităților pe care le-ați adoptat, voi rămâneți și formați întotdeauna și pretutindeni o singură și unică națiune, dacă credeți că iudaismul este singurul și unicul adevăr religios și *politic*, dacă sunteți convingși de aceasta, izraeliți ai universului, veniți și dați-ne adeviziunea voastră“.

Iudaismul francmasonic nu-și ascunde scopul și fața. E anticreștin și, special, anticatolic. Crémieux scrie mai departe: „Cauza noastră e mare și sfântă, și succesul nostru e asigurat. *Catolicismul*, inamicul nostru de toate timpurile, zace în praf, lovit mortal în cap.“

Paniudaismul francmasonic intră în delir. Crémieux, ministru francez, și mare maestru al francmasoneriei universale, scrie: „Se apropie timpul când Ierusalimul va deveni casa de rugăciune pentru toate națiunile și toate popoarele, când steagul Dumnezeului unic al lui Israel va fi desfășurat și înfipt pe țărmurile cele mai îndepărtate“.

Francmasoneria iudaică își ridică la paroxism avântul național și religios: „De ce vă temeți? Nu e departe ziua când toate bogățiile, toate comorile pământului vor deveni proprietatea fiilor lui Israel“.

Și în 1860 fu fondată Alianța Izraelită Universală a cărei

deviză este: *toți izraeliții sunt solidari unii cu alții!* Prezident al ei fu ales Itzec-Aaron-Moise Crémieux. În *marea Enciclopedie franceză*, despre el se spune:

„Era devotat fără rezervă partidului liberal francez“, și a partinea cultului izraelit și în tot timpul vieții sale arăta coreli-gionarilor săi un devotament neobosit. Prin urmare, șeful Alian-tei Izraelite Universale participând la revoluția dela 1848, con-tribui la căderea lui Guizot, doctrinarul burgheziei franceze, participă la abdicarea lui Louis Philippe; (și la detronarea lui Nicolae al II-lea în Martie 1917 participară câțiva francmasoni) în guvernul provizoriu Crémieux luă portofoliul justiției. În 1870, după catastrofa dela Sedan, Crémieux provoacă răsturna-rea lui Napoleon al III-lea, ocupând din nou portofoliul justi-ției în... Apărarea Națională a Franței.

S'a folosit de toate împrejurările politice, de toate turburări-le mari ale poporului francez pentru a face din Franța o *Iu-deo Franță*. Franța e iudaizată. Poate nega cineva acest adevăr? Să studieze — sau, simplu, să vadă, ce face socialismul și comu-nismul, și radicalismul, atâtea manifestări ale paniudaismului din adorata țară a lui Voltaire, a marilor mareșali francezi.

Pentru meritele lui, iudeii l'au proclamat spre a-i facilita acțiunea iudaică, de „Mare Maestru de Rit Scoțian și Mare Con-silier Suveran Marelui Orient de Franța.“

Aceștia sunt leaderii francmasoneriei universale. Nu în za-dar s'a scandalizat conștiința morală a umanității întregi. Tre-buia ca acțiunea de nimicire a naționalităților și a creștinismu-lui catolic și ortodox să ia proporții periclitante, ca lumea să înceapă o luptă pe viață și pe moarte împotriva francmasoneriei paniudaice.

G. M. IVANOV

Biserica și politica

Ne-ar fi greu să spunem, cine nu face politică în România zilelor noastre. După un vechi obicei al pământului, adaptat și pentru provinciile alipite, fiecare schimbare de regim provoacă o perturbare atât de adâncă în toate domeniile vieții publice, încât, chiar acolo unde ar fi nevoie de mai mult calm și mai multă obiectivitate, își face loc mai mult sectarism și mai multă patimă. Până și sergentul din colț, pus să păzească liniștea trotuarului, aparține unui partid, riscând să rămână într'adevăr pe stradă în ziua când vor veni adversarii săi la putere. Voiți un exemplu? Servitorii dela primăria din Cluj, cari sunt național-tărăniști, au arborat drapele tricolore pe balcon, în ziua când d. Iuliu Maniu a fost numit prim-ministru, spre marea desnădejde a vizitiului dlui Teodor Mihaly, care face parte într'o oarecare măsură (ca și stăpânul său) din tabăra liberală.

Pretutindenii s'a strecurat acest venin al rivalităților electorale, făcând pe cetățeni să-și iasă din fire, par'că ar fi mâncat bureți nebuni. Un singur altar ar trebui să rămână, cu toate acestea, ferit de orice contact cu duhul dihoniei dintre frați. În fața lui, toate animozitățile ar trebui să dispară. Acolo, lăsând să vorbească sufletul nostru cu veșnicia, ar trebui să măsurăm, pe drumul care duce spre Dumnezeu, zădărnicia inușmănilor dintre noi. Ați înțeles, desigur, că vorbim despre biserică, acest locaș de reculegere, unde ne refugiem să ne liniștim inima și să ne împăcăm cu noi înși-ne.

Din nenorocire, și aci a pătruns strigătul de ură al pașunilor profane, risipind tăcerea sacră a bolților pașnice. Preotul în odăjdii predică despre alegeri, ațâță la nesupunere și îndeamnă pe credincioși să nu plătească birurile. Sfinția sa a uitat de vorba Mântuitorului: — „Dați Cezarului ce este al Cezarului!” Sfinții cucernici, zugrăviți pe perete de mâna unui meșter de demult, se uită speriați spre norod, și nu mai înțeleg nimic. Iar poporul, uitând pentruce a intrat în Casa

Domnului, trece cu pași repezi spre cârciumă, să talmăcească dimpreună cu vecinul îndemnurile electorale ale domnului părinte...

Am mai avut prilejul să pomenim și altădată despre nepotrivitul amestec al fetelor noastre bisericești în arena întrecerilor dintre partide. Acum câțiva ani la o alegere parțială, am văzut cu ochii noștri cum s'a răvărsat asupra satelor modeste o armată neagră de canonici, cari, îmbrăcând haina destinată apostolatului înfrățirii, venea să spovedească pe oameni întru partidul național. Am auzit preoți, cari ridicau blesteme împotriva celor cari nu vor da votul lor candidatului dlui Iuliu Maniu. Am citit cu ochii noștri ocările Blajului împotriva românilor uniți cu Roma, cari cutezau să facă altă politică decât alături de pravoslovnicul d. C. Stere...

În această confuzie regretabilă a spiritelor, un rol antipatic a avut totdeauna gazeta *Unirea* din Blaj, care, deși nu poartă titlul de foaie oficioasă a Mitropoliei gr. catolice, oglindește, totuși, după cum toată lumea știe, vederile autorizate ale conducătorilor bisericești unite. Atât d. Alexandru Russu, directorul *Unirii*, cât și d. Augustin Popa, redactorul ei, sunt oameni de încredere ai I. P. S. Vasile Suciului, care niciodată nu s'a gândit să le dezaprobe scrisul.

Gazeta *Unirea* se întitulează, simplu, foaie bisericească-politică, dar, în realitate, ea se poate numi organ confesional al partidului național-țărănesc. Ea militează pentru ideea gr. catolică, dar nu uită niciun moment să facă propagnadă activă pe seama grupării dlui Iuliu Maniu. Drumul ei e lămurit trasat. Combate, deopotrivă, ortodoxia și toate celelalte partide românești. Deviza ei e limpede: Nu poți fi bun gr. catolic decât dacă figurezi în registrele național-țărăniste. Treci întâi pe la club, și pe urmă vei fi primit și'n biserică!

Această tendință politico-bisericească a *Unirii* s'a manifestat și cu prilejul venirii la putere a partidului național-țărănist. Foaia purtătoare de cuvânt al Blajului, după ce pomeneste într'un limbaj prea puțin clerical, despre „furturi de urne“, despre „rușinea cenzurii“, informându-și cititorii că „Inalta Regală a fost nevoită să se plece în fața dorinței țării“, își exprimă astfel simțămintele față cu noua schimbare de regim: — „Am fi nesinceri, dacă am spune că nu ne bucurăm din inimă de venirea la cârma țării a dlui Iuliu Maniu și a partidului pe care-l conduce. Respectând legile țării și măsurând pentru biserică noastră cu aceeași măsură ca și pentru ortodoxia „marei majorități a românilor“, noul guvern va fi împlinit tot ce poate să ceară biserică noastră. Restul (adică: voturile, îl vom da dela noi“.

Nu mai întrebăm, de ce *Unirea* a pus între semne de citație ironice afirmația că marea majoritate a românilor aparține bi-

sericei ortodoxe. Fără supărare, se poate contesta acest adevăr statistic? Inregistrăm numai dorința, ca biserica unită să fie tratată pe picior de egalitate cu ortodoxia. Iată ce așteaptă Blajul dela noul guvern. Iată de ce propune un schimb de bune servicii : cere și promite că dă.

Foarte bine ! Doar noi adăugăm : Oare numai un guvern al partidului național-țărănist înfățișează pentru conducătorii Episcopatului gr. catolic garanția unui tratament echitabil? Să răscolim puțin trecutul apropiat și să cercetăm, cari sunt impăturile, pe cari acești cinstiți arhierii au să le facă celor două guvernări prezidate de d. general Averescu, unde departamentul Cultelor a fost condus, pe rând, de d. Octavian Goga și de d. Vasile Goldiș.

Nouă ne mai răsună încă și astăzi în urechi ovațiile cu cari Blajul a primit acum un an jumătate pe d. Octavian Goga, în calitatea sa de ministru al Cultelor? Ce a însemnat acea manifestație de simpatie? Un act de lingușire ordonat cu premeditare? O regretabilă prefăcătorie? Nu credem. Era exteriorizarea vizibilă a unui gest de încredere pentru viitor și de recunoștință pentru trecut.

Atunci? De ce tămâierea exclusivă a partidului național-țărănesc? De ce anatema împotriva celorlalte partide? Mărturisim, că nu pricepem. De ce ține biserica gr. catolică să se înregimenteze politicește? De ce-și violează propria sa neutralizate? Aventura ar putea să aibă urmări neplăcute, pe cari nimeni nu le dorește.

DANIIL SIHASTRU

Ministrul Banatului

Lista miniștrilor, destul de încărcată de altfel, s'a complicat cu un ministru al Banatului. Nu vom discuta, dacă e bine sau rău, ci vom pune două chestiuni: a) Este oportun un ministru al Banatului? b) Este el legal, și cadrează cu principiile puse în constituția din 29 Martie 1923? Imediat după unire, uzul politic s'a creiat în sensul numirii unui membru în guvern, ca ministru fără portofoliu, de fiecare provincie alipită, care să-i reprezinte interesele specifice, distincte de ale vechiului Regat.

A fost un moment, când chiar din punct de vedere juridic un astfel de ministru a fi fost ușor de conceput, aceasta în timpul Consiliului Dirigent care se intitula: „Consiliul Dirigent al românilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramurăș“. Cine ar fi contestat legitimitatea unor miniștri, chiar cu portofoliu, și mai mult, cu rol de guvernatori în aceste trei provincii, care după cât se vede, constituiau provincii distincte?

Ne întrebăm, dacă acum ele ar mai putea avea rost? Evident că nu. Acești miniștri nu fac decât să intervină pe lângă cei cu portofoliu, pentru protejați individuali, și nenorocirea acestor intervenții frecvente și abuzive o știm îndeosebi. Rost n'au nici miniștri Ardealului ai Bucovinei și ai Basarabiei, cum ar avea unul al Banatului?

Aceasta instituție e perimată, ea n'ar avea rost decât în cazul când una din provinciile alipite, ar prezenta un simptom pe care l'am putea califica patologic, în mersul normal al lucrurilor; ori noi credem că în nici una din aceste provincii nu există această tendință bolnăvicioasă.

Mai este un alt motiv pentru care acești miniștri sunt rău văzuți, sau cel puțin trebuie să fie: ei grevează budgetul fără a aduce în schimb vr'un serviciu țării. Or acum, când budgetul este

amenințat să se soldeze cu un deficit de 5—6 miliarde, e momentul cel mai puțin oportun pentru a-l încărca cu sinecure.

A două chestiune este, aceea a legalității unui astfel de ministru, și în general a unor astfel de miniștri.

Primul articol din Constituție spune: „Regatul României este un stat național unitar și indivizibil“, iar articolul 4, alineatul I: „Teritoriul României din punct de vedere administrativ se împarte în județe, județele în comune“.

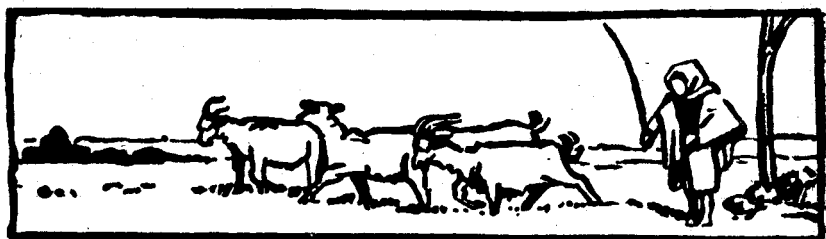
România este un stat unitar și se împarte din punct de vedere administrativ în județe și comune, provinciile și regiunile nu constituiesc entități juridice distincte, nu sunt persoane morale, ele nu au o existență decât în fapt și nu în drept. Care e, deci, baza legală a miniștrilor Ardealului, Bucovinei, Basarabiei și Banatului? Nici una.

S'a creiat un ministru al Banatului, dar el s'a creiat la club, pe câtă vreme articolul 93 din Constituție spune: „Departamentele ministeriale și subsecretariatele de stat nu se pot înființa și desființa decât prin lege“. E adevărat, Constituția vorbește de departamente ministeriale, nu vedem motiv pentru ce ar putea fi excepții de această minisrii fără portofoliu, și credem că textul trebuie interpretat în acest sens. Aceasta cu atât mai mult, cu cât o lege din 12 Dec. 1916 spune, că numirea miniștrilor fără portofoliu, se va face după aceleași norme, ca și aceea a miniștrilor cu portofoliu. Ei vor fi tratați întru toate ca și ceilalți miniștri, atât în ce privește remunerația, ca și incompatibilitățile și responsabilitățile, întrucât s'ar face responsabili. Va rămâne neatinsă responsabilitatea politică și solidară cât și cea penală, cât privește responsabilitatea civilă, e mai greu de conceput, căci ne având departament, acești miniștri, nu pot leza prin deciziunile lor pe guvernați. Să zicem că n'ar fi așa, — o ipoteză. Chiar în acest caz acești demnitari nu vor putea fi retribuiți în afara legii. Remunerația lor va trebui inserată în budget dar budgetul votat și în acest caz, chestiunea va reveni Camerelor.

Dar ziarul *Patria* în numărul său din 13 Nov. spune: „D. Sever Bocu ministrul Banatului fiind indispus, a depus jurământul numai azi după masă“. D. Sever Bocu n'a putut depune jurământul de ministru al Banatului, fiindcă el nu există ca atare, sau dacă l'a depus actul e nul de drept. Teoria nulităților prevede trei cazuri, anulabilitatea, nulitatea de drept și inexistența actelor juridice, acest de al treilea caz e controversat de altfel. Oricum jurământul d-lui Sever Bocu e nul, sau dacă admitem al treilea caz, inexistent.

Ne întrebăm acum, cum rămâne cu intrarea în legalitate?

S. I. MĂRGINEANU

Cronica politică

Guvernul profesioniștilor politici

Printr'un concurs de împrejurări, pe care nu e locul să-l analizăm aici, partidul național-țărănist a fost însărcinat cu alcătuirea guvernului. Criza, se zice, a fost rezolvată. Noi nu suntem de aceeaș părere. Dinpotrivă, criza politică, în care ne aflăm neconținut de la 4 Iunie 1927, s'a agravat simțitor. Trecerea de atribuții a ridicat în valoare starea de anarhie și dezordine în clipe când țara avea mai multă nevoie de muncă metodică și ordine. Priviți compoziția debilă a cabinetului constituit de d. Iuliu Maniu și cercetați faptele, pe cari venirea guvernului d-sale le-a determinat. Toți profesioniștii politice de negațiune, toți agitatorii desmățatelor formule de abținere și rezistență pasivă, toți „frunțașii“ fără trecut și fără rosturi avuabile sunt în mare cinste. Incepând cu d. Maniu și sfârșind cu d. Aurel Dobrescu niciunul din membrii noului guvern democratic nu poate mărturisi o faptă, care să garanteze o concepție creatoare, nici d. Al. Vaida, medicul diletant de la Interne; nici d. Mironescu, fericitul consumator al excedentelor firmei Bragadiru; nici d. Mihai Popovici, pomădatul jurist din cafenelele Vienei; nici d. Virgil Madgearu, gălăgiosul competent de la Industrie și Comerț, care își are înscrisă valoarea de specialitate în câteva bilanțe deficitare ale Băncii Românești; nici d. Sever Dan, plastica expresie ministerială de la Sănătatea publică; nici d. Aurel Vlad, noul tutore al Artelor române. Incompetența cea mai evidentă prezidează la conducerea tuturor resorturilor vieții noastre de stat. Dentistilor li s'au încredințat atribuții de ordin agrar, bancherilor li s'a dat grija problemelor de arte și cult, băieților de salon finanțele. Nimeni nu e la locul lui și nimeni nu poate mărturisi că toată truda lui particulară de până acum a ținut, ca o supremă încoronare, spre portofoliul ce i s'a repartizat în cabinetul d-lui Maniu. Să ne spună d. Sever Dan, câte

noapți l'au chinuit în meditații istovitoare problemele de sănătate publică și asistență socială? Să ne mărturisească d. Mihai Popovici, de câteori a rămas cu tacul în mână, uitând partida de biliard începută, pentru a se pierde în desfășurarea complicată a unei subtile operațiuni financiare? Să ne declare d. Vlad: în ce raft al bibliotecii sale de la Orăștie odihnește copleșit de povara amintirilor negre și roșii a lecturilor: Ruskin, Fromantin, Taine, Schuré, Croce, Odobescu? Să ne arate d. Mironescu, când l'au preocupat relațiunile internaționale și prin ce lucrare și-a semnalat d-sa competența în această materie?

Dar trecând peste valoarea personală a fiecărui ministru în parte, care este programul de guvernământ al guvernului actual, zămislit pe îndelete în vederea înfăptuirilor ce i se cer astăzi? Ar fi o compensație și o oarecare garanție că destinele țării nu vor fi călăuzite la întâmplare. Și chiar și în această privință nu suntem prea exigenți. Admitem că ministerele, cu vechea lor organizație și cadrele diriguitoare existente, vor merge dela sine, fără concursul miniștrilor nepregătiți. D. Mihalache a spus-o aceasta cu destulă sinceritate, luându-și ministerul în primire. Sunt însă câteva probleme de prim ordin, cari vor impune miniștrilor de resort o intervenție activă. E problema financiară, cu toate componentele ei: stabilizare, echilibru bugetar, regim fiscal; și este problema economică, strâns legată de cea dintâi, cu aspecte generale în intensificarea producției interne și normalizarea relațiunilor comerciale cu străinătatea. Ne oprim la aceste două foarte importante chestiuni și zadarnic căutăm în trecutul partidului național-tărănist o indicație programatică de viitor. Au combătut operațiunile întreprinse de guvernul partidului liberal în vederea operațării cu o sălbătăcie, care ne îndreptăția să credem că partidul național-tărănist este potrivit stabilizării. Acum guvernul d-lui Maniu declară că va continua opera începută. Deci după împotrivire, acceptare și continuitate, ceea ce dovedește tocmai lipsa de program, de care ne temem. Chestiunea echilibrului bugetar e de ordin gospodăresc, nu programatic. Ne întrebăm însă: cum va putea să realizeze o bună cumpănă bugetară guvernul unui partid, care a învățat mulțimea să nu plătească dările? Oricât de neînsemnat ar fi în bugetul țării aportul fiscal rural, admitând că guvernul va încerca o manevră demagogică suprimând impozitele rurale, golu-nu va putea fi umplut, căci populația orășenească, comerțul și industria, nu poate suporta nici sarcinile de astăzi.

Praf în ochi

Ziarele, cari continuă a da sprijin partidului național-tărănist ridică osanale guvernului pentru hotărârea de a se suprima abuzul de automobile oficiale. Se vorbește ca de o mare operă de purificare și se dau cifre vagi, cu subînțelesuri fantastice. S'ar părea că toată ruina țării noastre, de aici se trage, de la faptul că cinci-

zece sau douăzeci de directori își plimbau familiile și prietenii în automobil pe cheltuiala statului.

Oare în gălăgia ce se face nu e praf în ochii mulțimiei, pentru a nu vedea o altă risipă? Să vedem. Guvernul democrației partidului național-țărănist încununează o activitate de opoziție plină de severe critici. Când guvernele precedente au îndrăznit să adauge cabinetului un portofoliu în plus, național-țărăniștii au ridicat furtuni de proteste împotriva risipei. Citiți colecțiile ziarelor oficioase și amice, răsfoiți desbaterile parlamentare și vă veți convinge. Cu toate acestea, democrația mincinoasă vine cu patru ministere în plus și anunță înființarea altor patru noi excelențe. Risipa este la văzul tuturor și ca ea să nu atragă atenția, s'a inventat povestea automobilelor, care face efect în prostime, dar nu credem că echivalează plusul bugetar al nouilor ministere.

Tot astfel nu era nevoie de doi subsecretari la Interne și alți doi la Agricultură și Domenii. Cât privește reînființarea ministerelor provinciale, ea nu mai are niciun rost, deoarece cabinetul are reprezentanți din toate provinciile, cari pot îndeplini, fără o cheltuială în plus, rolul consultativ al miniștrilor provinciali; iar noul ministru al Bănătului e pur și simplu nejustificat, deoarece Banatul nu prezintă o legislație deosebită de a Ardealului. Urmând astfel, am mai putea avea un ministru al Crișanei și altul al Maramureșului, cari nu au o mai mică individualitate provincială. Pentru a se înțelege mai bine rostul obiecțiunilor noastre, comparați graficul de mai jos și veți înțelege la ce se poate deda demagogia ministerială din partidul național-țărănist,

<i>Franța</i>	<i>Guvernul Averescu</i>	<i>Guvernul Maniu</i>
Prezidenția	Prezidenția	Prezidenția
—	—	Subsecretariat
Finanțe	Finanțe	Finanțe
—	Subsecretariat	—
Justiție	Justiție	Justiție
Externe	Externe	Externe
Interne	Interne	Interne
—	Subsecretariat	Subsecretariat
—	—	Subsecretariat
Războiu	Războiu	Războiu
Marină	—	—
Comerț	Ind. Comerț	Ind. Comerț
Lucrări publice	Lucrări publice	Lucrări publice
Muncă	Muncă și coop.	Muncă și coop.
Subsecretariat	—	—
Instrucție publică	Instr. publică	Instr. publică
Aeronautică	—	—
Pensiuni	—	—
Colonii	—	—
Agricultură	Agr. Domenii	Agr. Domenii

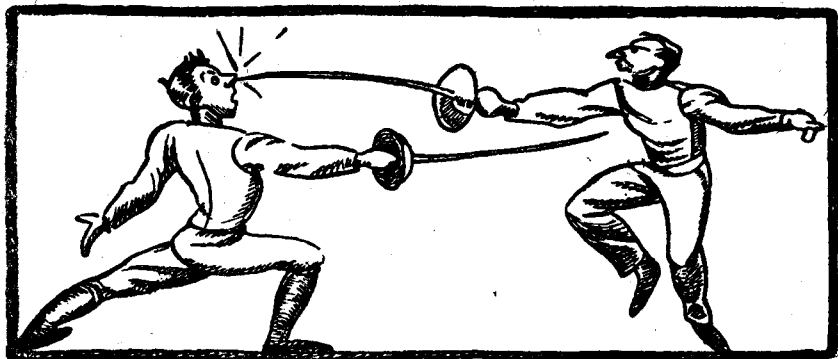
<i>Franța</i>	<i>Guvernul Averescu</i>	<i>Guvernul Maniu</i>
—	Subsecretariat	Subsecretariat
—	—	Subsecretariat
Subsecr. Ed. fizică	—	—
” Poștă	—	—
” Inv. tehnic	—	—
—	Sănătate, Ocrotiri	Sănătate, Ocrotiri
—	Comunicații	Comunicații
—	Culte și arte	Culte și arte
—	Ardeal	Ardeal
—	—	Basarabia
—	—	Bucovina
—	—	Banat
Total	15 ministere	18 ministere
	4 subsecret.	5 subsecretariate

Franța, cu o populație de trei ori cât România merge bine și prosperează cu 15 ministere și 4 subsecretariate. Guvernul generalului Averescu redusese numărul portofoliilor și abia realizase un cabinet cu 1 subsecretariat mai puțin, față de compoziția guvernului francez și față de cea anterioară a guvernului liberal, care avea un subsecretariat în plus la Interne. Guvernul democrat al dlui Iuliu Maniu, care se laudă cu economia celor câteva automobile oficiale realmente inutile, bate Franța mai puțin democrată, creind trei ministere inutile și două subsecretariate mai mult decât a avut guvernul partidului poporului.

Înțelegeți acum șiretenia democrată a partidului național-tărănist? D. Mihalache se sacrifică venind la minister, pitoresc, în căruță cu boi, iar d. general Alevra va inspecta rapidele călare pe biblicul asin. Dar oricât de mare ar fi fost pretinsa risipă făcută cu automobilele oficiale, socotiți cu cât grevează bugetul prezența celor 8 excelențe național-tărăniste, cari iau leafă fără nici un rost. Salariul lor face 4.000.000 pe an, al șefilor de cabinet respectivi mai adaogă 2.000.000 lei, deci 6 milioane lei plus călătoriile în vagon ministerial, cari dau minimum 4.000.000 lei, plus cheltuelile de reprezentare și suma fondurilor personale, cari fac cel puțin 10.000.000 lei, ceea ce dă un total de lei 20.000.000 spor democratic în bugetul sărăcit al țării.

Ei bine, noi nu credem că întreținerea automobilelor oficiale, constatate ca fiind realmente peste necesitățile serviciilor, costă atâta. Guvernul să publice date amănunțite și să ne desmintă. Până atunci rămânem cu convingerea că toată povestea e praf în ochii prostimei, care nu e destul de deprinsă să vadă realitatea risipitoare din fruntea țării.

D. I. CUUU.

GAZETA RIMATĂ

Un nedreptățit

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Politica, vă spun curat,
E o mâncare cam amară,
Adesea, cei cari au luptat
La praznic stau pe dinafară . . .*

*Ușor plutind pe-al sorții val,
Intreaga ceată țărănistă,
Tot comitetul național,
De-avalma s'a văzut pe listă.*

*Până și micul Sever Dan
S'a pomenit într'un fotoliu . . .
Lipsește numai popa Man,
El singur n'are portofoliu!*

*Zadarnic a călătorit
• Din Țara Câinelui la Nistru,
Toți trântorii s'au pricopsit,
Pe el nu l'au făcut ministru . . .*

*Au fost, desigur, la mijloc,
Misterioase înțelegeri,
Dar cine se-arunca în foc,
În linia 'ntâia, la alegeri?*

*Ușor, vioi și tinerel,
(Își încasa sau nu diurna,
Cu o glăjuță lângă el,
Păzea întreaga noapte urna.*

*El combătea la „Majestic“
Inveselind tot varietelul,
Când dansatoarea din buric
Venea spre el cu expozeul.*

*Jucau artistele prin fum,
Și răsunau pahare sparte . . .
Ce bine-ar fi lucrat acum,
Ca secretar de stat la Arte!*

*Să știți, că nu stăm niciun an
Cu Aurică Vlad la Culte.
De geaba, fără Popa Man
Guvernul n'are zile multe. . .*

ULPIU-TRAIAN CUCURUZ
— impiegat postal în Gherla —

I N S E M N Ă R I

Mesianismul mediocrității. — Nu credem să existe vreun cititor al *Tării Noastre*, care să privească extaziat spre geniul creator al d-lui Iuliu Maniu. În paginile acestei reviste, am supus de mai multe ori însușirile intelectuale ale actualului președinte al Consiliului la o analiză amănunțită, și, am putea să spunem, obiectivă.

Intr'adevăr, chiar dacă am lăsa la o parte orice adversitate politică, a cărei obârșie trebuie căutată tocmai în adâncul constatărilor noastre, tot n'am reuși să găsim fostului voluntar cu termen redus al armatei autriace calitățile cerute unui tribun popular, sau unui reformator de moravuri. Nici talentul, nici puterea de muncă, nici încrederea fanatică în adevărul unei doctrine nu l'au cercetat pe d. Iuliu Maniu. Nici discursurile sale lăncede nu sunt sortite să inflăcăreze mulțimea, nici sterilitatea sa de cugetare n'a rodit în vreo operă de seamă, nici mania sa pertractivă nu reprezintă o linie dreaptă. Iată

un om, care nici nu gândește, nici nu acționează, și cu toate acestea râvnește să joace rolul unui mântuitor al țării!

În privința aceasta nu mai e nici o îndoială. Modestul avocat al Consistorului din Blaj, săltat pe scara norocului de o inexplicabilă împletire a împrejurărilor, e înfățișat norodului ca un adevărat Mesia al tuturor necazurilor naționale. Iată, de pildă, cum salută ziarul *Patria* instalarea sa în scaunul puterii: — „Vesellie, lacrimi de bucurie, entuziasm frenetic dela Nistru până la Tisa. Pe buzele tuturor numele lui Iuliu Maniu. *Hristos a înviat!* așa se salută azi cetățenii în România. Admirația pentru Iuliu Maniu s'a transformat într'un mit religios. Cineva ni-a povestit, că satele prin care a trecut Iuliu Maniu în drum spre Alba-Iulia, s'au posternat în fața lui în extaz de adorație divină”.

Entuziasm frenetic... Hristos a înviat... Mit religios... Extaz și adorație divină... Să presupunem,

ea redactorul *Patriei* e cu mintea întreagă, să zicem că nu aiurează, să luăm drept realitate tabloul pe care ni-l înfățișează. Să dăm la o parte nota ridicolă, care se strecoară în această proză suprincărcată de idolatrie. Vom râde altădată, acum să vorbim serios.

Suntem înaintea unui caz foarte ciudat de iluzionism politic. Un scamator de bălci s'a suit pe estrada votului universal și mănâncă jăratric aprins în admirația a câtorva milioane de spectatori. Acum câțiva ani, d. Iuliu Maniu a fost prezentat publicului cu gura căscată în calitate de rege neîncoronat al Ardealului. Astăzi a făcut un pas mai departe. S'a declarat, pur și simplu, Isus Hristos... Nu știm ce să mai spunem. Jongleria începe să ia aspectul unui caz patologic!

Boala a făcut progrese îngrijitoare, — o recunoaștem. Oameni în toată firea se prostern în fața unui panglicar de cea mai vulgară speță, care se dă drept fiul lui Dumnezeu. Noi suntem, însă, aici, pentru a demasca șarlatania. Și noi refuzăm să admitem, că o țară întreagă se va preface într'un adevărat ospiciu de nebuni!... D. Iuliu Maniu e Isus Christos. Cine face pe Dumnezeu? Cine zice că-i sfântul Petru? Pofțiți, domnilor, la ospiciu...

Convenția cu Germania. — Noul guvern al dlui Iuliu Maniu a debutat din prima zi cu o întâmplare ridicolă. E povestea semnării convenției financiare cu Germania. Nici până astăzi, frunțașii partidului național-țărănesc, cocoțați în confortabilele fotolii ministeriale, nu s'au decis, dacă trebuie să se bucore sau să se supere din pricina aceasta. Să anunțe un triumf al lor sau o manoperă liberală?

Să vedeți cum stau lucrurile. Vă aduceți aminte, că d. Vintilă Brătianu trimisese la Berlin o comisiune, cu mandat special, care să trateze un acord asupra tuturor litigiilor dintre noi și Germania. În fruntea delegației se găseau d. d. M. Oromolu și I. Lapedatu, cari lucrau după instrucțiunile directe ale fostului președinte al Consiliu-

lui. Negocierile erau aproape de sfârșitul lor, când a intervenit retragerea neașteptată a partidului liberal dela putere. Delegații celor două țări, în momentul când se pregăteau să-și pună iscăliturile pe textul invoelii, s'au oprit cu tocurile în aer. România rămăsese fără guvern!

Intermediul a durat o săptămână. Până când, într'o zi de Sâmbătă, chiar în după amiaza în care membrii cabinetului dlui Iuliu Maniu depuneau jurământul (cu excepția dlui Sever Bocu, subit indispus), s'a aflat la Berlin, că România are, în fine, un guvern investit cu toate prerogativele constituționale, și împuterniciții Germaniei au semnat. Tocurile suspendate în văzduh timp de șapte zile, s'au așezat satisfăcute lângă călimări...

La început a fost mare bucurie în tabăra național-țărănistă. Oficioasele partidului au trâmbițat în ediții speciale succesul obținut cu atâta rezeziune de un guvern, care nici măcar nu-și luase încă postul în primire. D. Mihai Popovici, vistiernic dolofan și inocent, apărea dintr'odată în fața opiniei publice, ca un fel de copil-minune, care rezolvă din memorie ecuații de gradul al treilea înainte de a i se rețeza, pardon, buricul.

Pe urmă, s'a întors foaia. Cel dintâi, care a observat confuzia, a fost, firește! d. Kalman Blumenfeld dela *Adevărul*. Distinsul confrate a cântat pe altă arie cupletul următor: — „În cauză este actul de o gravă indelicatețe de a semna în momentul, când se constituia un nou guvern, căruia nu i se dă măcar răgaz să ia cunoștința de textul convențiilor. Am fi curioși să știm, care ar fi fost atitudinea liberalilor, dacă, în seara constituirii guvernului lor, plenipotențiarilor trimiși de alt regim ar fi semnat și i-ar fi pus în fața unui fapt îndeplinit“.

Va să zică, așa stă treaba? Noul guvern nici n'a cunoscut textul convențiilor iscălite în numele său? Cu toate acestea, l-a aprobat! A fost pus în fața unui fapt îndeplinit? Și cu toate acestea, ziarele na-

țional-tărăniste, nemai încâpându-și în piele de satisfacție, au anunțat evenimentul ca cel dintâi succes personal al guvernului dlui Iuliu Maniu!

N'avem dreptate să spunem, că e ridicol? Dar, aveți răbdare! Acesta e numai începutul...

Libertatea presei. — Cine nu știe, că partidul național-tărănesc a fost, pe timpul cât se găsea în opoziție, cel mai îndârjit apărător al libertății scrisului? Câte discursuri, câte proteste, câte declarații solemne n'au avut drept scop afirmarea acestui drept sacru, cucerit cu prețul a unor nepotolite lupte, pe seama democrației!

Abia așezat în scaunul său de președinte al Consiliului, d. Iuliu Maniu și-a adus aminte de presă. A convocat pe ziaristii din Capitală la un colocviu, și le-a spus textual: — „Suntem pentru libertatea presei, dar vă rog să nu abuzați de ea!” D. Iuliu Maniu n'a adăogat, ce se va întâmpla, dacă presa, totuș, va abuza de libertatea ei; dar e lesne de înțeles.

Șeful partidului național-tărănist ne-a adus aminte în dese rânduri de diferite personaje din comediiile marelui cunoscător de oameni, care a fost Caragiale. Când vorbește de glasul poporului suveran, par'că e Rică Venturiano din „Noaptea furtunoasă”. Când dorește ca tot românul să fie bine, iar România să prospere, repetă vechiul deziderat al onorabilului Nae Cațavencu. De data aceasta plagiază pe Farfuri-de. Cunoașteți faimoasa tiradă: — „Ori să se revizuiască, primesc, dar atunci să nu se schimbe nimic...” Suntem pentru libertatea desăvârșită a presei, dar cu oarecare restricții! Am înțeles.

Cine se bucură. — Venirea la putere a dlui Iuliu Maniu, a provocat o nestăpănită satisfacție în rândurile tuturor dușmanilor României. Formulată astfel, fără ocluri și menajamente, fraza poate să pară multora exagerată. Mulți vor clătina din cap, reproșându-ne, cu inutilă bunăvoință, această alunecare regretabilă pe povârnișul pa-siunei.

Totuș, cuvintele din fruntea acestei notițe nu cuprind decât purul adevăr. Repetăm: venirea la putere a dlui Iuliu Maniu a provocat o nestăpănită satisfacție în rândurile tuturor dușmanilor României. Do-vada o aveți răsfoind comentariile gazetelor dela Budapesta, cari salută victoria partidului național-tărănesc cu cele mai suspecte elogii. Dar putem merge, dacă voțiți, și mai departe.

La Paris apare de mai multă vreme, sub conducerea evreului Bernard Lecache, publicația anti-românească *Le cri des peuples*, pe care însăși Patria național-tărănistă o califică drept organ al propa-gandei bolșevice. Ei bine, iată cum salută această revistă, unde România e înjurată în fiecare număr, noul guvern al dlui Iuliu Maniu: — „Popoarele din România-Mare, ha-sarabeni înfometăți, ungurii, evreii din Transilvania, germanii din Bucovina, bulgarii din Dobrogea, așteaptă și nădăjduesc. Mântuiește-i! Indrăznește domnule Maniu! Sau, dacă nu îndrăznești, se vor găsi alți oameni ca să acționeze pe de-a'ntregul. Curăță România de paraziți! Pună mâna pe mătură!”

Iată-l pe d. Iuliu Maniu, încă o dată, în postura de Mântuitor al evreilor din Transilvania și al bulgarilor din Dobrogea, cari așteaptă și nădăjduesc dela actualul prim-ministru al României-Mari, să curețe țara de paraziți... Cine sunt paraziții, nu mai e nevoie s'o spunem, când această expresie iese din gura unei tipărituri comuniste. Haide, Domnule Maniu, îndrăznește! Pune mâna pe mătură, trimite peste graniță pe români, și rămâi cu d. Zipștein dela Tighina și cu d. Boriș Ștefanov dela Bazargic. Nu sunt ei cei mai credincioși partizani ai partidului?

Așa te sfătuește, spre binele dumatile, confratele Bernard Lecache dela *Cri des Peuples*. Fiindcă, al-minteri, se vor găsi alți oameni, cari să îndeplinească pe de-a'ntregul ceea ce n'ai curaj să faci dum-neata. Opera lui Kerenski n'a desă-vârșit-o Lenin?

Popularitatea. — Nu vă mai întrebați, pentru ce a ajuns țara să fie guvernată de d-nii Eduard Mirto, Aurel Dobrescu și Virgil Potârcă. Explicația v'a dat-o de atâtea ori confratele Albert Honigman în *Lupta*. Pricina rușinii, adică, ar fi împrejurarea (pentru noi inexplicabilă), că șeful suprem al acestor domni iluștri s'a trezit cu un capital de popularitate, care l-a ridicat până la slujba de președinte al Consiliului. D-! Iuliu Maniu e un om popular, și pace! Numai nu prea știm cât o ținea, fiindcă noi am fost de față, acum vreo opt ani, la o alegere în Alba-Iulia, și am văzut cu ochii noștri ce capricioasă poate să fie simpatia poporului. Era după cârmuirea de pomină a Consiliului Dirigent. Guvernul de atunci, prezidat de d. general Averescu, nu pusese contracandidat d-lui Iuliu Maniu. O amabilitate, pe care fostul voluntar chezarocrăiesc n'a apreciat-o. Totuș, d. Iuliu Maniu era să fie trântit de cizmarul Crețu din Alba-Iulia, care, mai popular pe vremea aceea, decât actualul prim-ministru, obținuse mai multe sufragii. A fost nevoie de o manevră de ultimul moment, pentru ca d. Iuliu Maniu să reușească cu... 5 (cinci) voturi majoritate, și obrazul Ardealului să fie salvat. Cizmarul a rămas la ghetete. Povestea s'a uitat. Dar acum, când începe o altă guvernare sub prezidenția dlui Iuliu Maniu, avem dreptul să ne aducem aminte de Consiliul Dirigent, și să șoptim: — „Domnule președinte al Consiliului de miniștri, bagă de seamă, te pândeste Crețu!”

Nouile înscrieri. — E de necrezut, câte adeviziuni noi a dobândit partidul național-tărănesc de când i s'a incredințat frânele puterii. O mulțime de personalități politice, cari au dobândit o reală experiență în trecerea lor prin diferite alte partide, se imbulzesc să-și ofere serviciile lor unui guvern neexpe-

rimentat. Democrația n'are oameni? Să-i dăm democrației ceea ce-i lipsește. Gestul e generos, caritabil, și, mai presus de toate, dezinteresat.

Din păcate, pornirea filantropică a binevoitorilor frunțași n'a fost apreciată. Niciunul dintre noii veniți n'a fost poftit pe banca ministerială. Democrația nu-i de loc politicoasă! Să te ferească Dumnezeu de recunoștința democrației...

Prin urmare, partidul național-tărănesc a rămas să cârmuiască țara cu luminile lui proprii. N'are nevoie de ajutorul nimănu. Nu sunt atâți luptători neosteniți, cari s'au expus în frământarea campaniilor electorale? Nu sunt atâți eroi ai urnelor, cari au așteptat cu încredere ceasul victoriei finale? Nu sunt atâți unchi și atâți nepoți? Aceștia ce să capete?

Foarte bine. Meritul trebuie răsplătit. Guvernul dlui Iuliu Maniu s'a alcătuit fără nici un concurs din afară. Cu voinicul Sever Dan la Sănătate, cu celebrul Mironescu la afacerile străine și cu Alexandru Vaida, care caută pe hartă județele României-intregite, la Interne. Dacă n'o merge bine, vina e a oligarhiei, care a inventat legenda idioată a competenței...

Guvernul libertății. — În postura sa de șef al unui guvern, care garantează libertățile publice, d. Iuliu Maniu n'a debutat tocmai bine. A treia zi după instalarea noilor miniștri, d. N. Iorga a avut imprudența să țină o conferință la Teatrul Național din Capitală, iar tineretului universitar i-a venit ciudata inspirație de a pregăti o manifestație de simpatie ilustrului profesor. Ei bine, guvernul dlui Iuliu Maniu a fost atât de gentil, încât n'a interzis conferința, — dar n'a îngăduit manifestația. Jandarmii au fost aduși în Piața Teatrului pentru a împrăștia mulțimea adunată acolo. Nu trăim în zodia libertăților publice? Cine se mai îndoaie?